

A
B
H
300 Akranes

Reykjavík, 3. mars 2022
Tilvísun: OS2021100029/10.5
Verknúmer: 4353420

Efni: Kvörtun vegna tjóns á hitakút.

Málsatvik

Orkustofnun barst kvörtun dags. 13. október 2021 með tölvupósti frá A ásamt fylgiskjali sem innihélt afgreiðslu RARIK við kvörtuninni. Kvörtunin varðar tjón á hitakút. Notkunarstaður er Þ í landi S.

Með kvörtuninni fylgdi afstaða RARIK í málinu frá 7. október 2021 þar sem RARIK hafnar bótaskyldu.

Málsástæður og sjónarmið aðila

Í kvörtun kemur m.a. fram:

Við urðum fyrir tjóni að völdum rafmagnspennu, sendum kvörtun á RARIK sem neitar ábyrgð erum mjög ósátt. Hitakútur í sumarhúsabyggð skemmist, það vill svo til að við erum stödd í húsinu þegar þetta gerist, rafvirki skoðar og sér að það var bruni í stjórnstöð, sendum mynd. Hver ber ábyrgð á tjóninu?

Sjónarmið RARIK

Orkustofnun bauð RARIK að tjá sig um kvörtunina ásamt því að stofnunin óskað sérstaklega eftir upplýsingum um orsök rafmagnsleysis og spennugæði umræddan dag með bréfi dags. 29. nóvember 2021. RARIK veitti svör og umsögn um einstök atriðið með bréfi dags. 10. desember 2021.

Samkvæmt RARIK telur fyrirtækið að truflunin hafi orsakast af því að fugl flaug á fasaleiðara í dreifilínu RARIK og valdið þannig skammhlaupi. Liðverndarbúnaður brást við við eins og ætlast er til með því að leysa út línuna. Í kjölfarið var spenna sett aftur á kerfið og lauk trufluninni þar með. Varnarbúnaður vann eðlilega og var brugðist á allan hátt við með réttum hætti. Ennfremur kemur fram í svari RARIK að þeir telja að dreifiveita beri ekki ábyrgð afleiðingum náttúrufars og því sé þetta tjón ekki rakið til sakar RARIK.

Í svari RARIK varðandi spennugæði kemur fram að umræddan dag skv. meðfylgjandi greinargerð sýnir hún að spenna féll á öllum 3-fösum þann 16. september kl. 19:19:51 og í kjölfarið staðfesti mælirinn rafmagnleysi kl. 19:19:57. Undirspennuatburðurinn miðast við að spenna sé fallin undir 195 V, eða -15%. Gögnin sýna einnig að spenna komst á kl. 19:35:09. Útleysing varð á rofastöð í dreifilínu sem staðsett er við E.

Í svari RARIK kemur einnig fram að afstaða fyrirtækisins til kvörtunarinnar er að umrætt tjón hafi orðið af völdum rafmagnsleysis sem var af völdum þess að fugl flaug á fasaleiðara í dreifilínu RARIK og valdið þannig skammhlaupi í neysluveitu og er því enginn ágreiningur milli RARIK og tjónþola varðandi að rafmagnleysi hafi átt sér stað.

Athugasemdir kvartanda við sjónarmið RARIK

Orkustofnun bauð kvartanda að koma á framfæri athugasemdum við afstöðu RARIK til kvörtunarinnar með bréfi dags. 16. desember. Og einnig sent í tölvupósti. Frestur var veittur til 30. desember 2021. Ekkert svar barst Orkustofnun og telur stofnunin því að A og B hafi ekki í hyggju að gera athugasemdir við afstöðu og svar RARIK.

Forsendur og niðurstaða

Samkvæmt lýsingu kvartanda varð tjón á hitakút. Orsökina sé rafmagnsleysi.

Samkvæmt skilgreiningu 2. tl. 3. gr. raforkulaga nr. 65/2003 er dreifiveita fyrirtæki sem hefur leyfi til dreifingar raforku á afmörkuðu svæði. Í 3. tl. er dreifiveitusvæði skilgreint sem landssvæði þar sem dreifiveita hefur einkarétt og skyldu til dreifingar raforku.

Um starfsemi og skyldur dreifiveitu er fjallað um í 16. gr. raforkulaga nr. 65/2003. Dreifiveita annast dreifingu raforku og kerfisstjórnun á dreifiveitusvæði sínu. Hún skal viðhalda, endurbæta og byggja dreifikerfið upp á hagkvæman hátt að teknu tilliti til öryggis, skilvirkni, áreiðanleika afhendingar og gæða raforku sbr. 1. mgr. 16. gr. laganna.

Reglugerð nr. 1048/2004 um gæði raforku og afhendingaröryggi er m.a. ætlað að tryggja, svo sem kostur er, fullnægjandi gæði og afhendingaröryggi raforku. Í II. kafla er fjallað um skyldur. Samkvæmt 5. gr. skulu vinnslufyrirtæki, flutningsfyrirtækið og dreifiveitur koma á innra eftirliti með gæðum raforku og afhendingaröryggi í samræmi við 28. gr. raforkulaga. Ákvæði 6. gr. reglugerðarinnar fjalla um úrbætur og kemur þar m.a. fram að verði truflanir í kerfum flutningsfyrirtækis, dreifiveitna eða vinnslufyrirtækja, sem valda flutningstakmörkunum, skerðingu á raforku eða færa ástand þeirra úr skorðum svo það lendi utan marka, skulu framangreind fyrirtæki bæta rekstrarástand kerfa sinna svo fljótt sem kostur sé.

Orkustofnun bendir á að ákvæði 6. gr. reglugerðar nr. 1048/2004 á við um tilvik þegar truflanir eru í kerfum flutningsfyrirtækis, dreifiveitna eða vinnslufyrirtækja er að ræða. Ekkert bendir til þess að RARIK hafi ekki sinnt skyldu sinni samkvæmt 1. mgr. 6. gr. reglugerðar nr. 1048/2004 um að bæta rekstrarástandi kerfa sinna svo fljótt sem kostur. Orkustofnun bendir einnig á að ákvæði 2. mgr. 6. gr. reglugerðar nr. 1048/2004 tekur til tilvika þegar um er að ræða viðhald á raforkukerfinu sem veldur skerðingu eða flutningstakmörkunum. Í þeim tilvikum er viðhald nauðsynlegt og geta dreifiveitur og flutningsfyrirtæki séð slíkar skerðingar fyrir

Í 11. gr. reglugerðar um gæði raforku og afhendingaröryggi kemur fram að flutningsfyrirtæki/dreifiveitur skulu fylgjast með spennu í kerfinu og breytingum sem verða á henni. Í töflu 2 í viðkomandi grein kemur fram að miða skal við að tíðni sé 50 Hz en leyfileg eru ákveðin frávik. Varðandi afhendingarspennu eru vikmörkin +-10. Nafnspenna er miðuð við 230 V og eru því lægri mörkin 207 V en hærra mörkin 253 V.

Það liggur fyrir samkvæmt svari RARIK til Orkustofnunar dags. 10. desember 2021 að spenna hafi fallið niður 16. september 2021 og kjölfarið hafi verið staðfest rafmagnsleysi.

Meginreglan er sú að tjónþoli á rétt til bóta séu tiltekin skilyrði fyrir hendi en reglur um skaðabætur taka eingöngu til þess tjóns sem verður af tilteknum orsökum auk þess sem tjón verður að vera rakið til sakar. Þannig verður tjónþoli að sýna fram á, að einhver annar en hann sjálfur eigi sök á tjóninu vegna mistaka, yfirsjónar, vanrækslu eða þess háttar. Undantekningin frá meginreglunni um að sök sé skilyrði bótaskyldu er hlutlæg bótaábyrgð.

Hlutlæg bótaábyrgð stofnast án tillits til þess hvort tjón verði rakið til sakar. Kvörtunin snýst um að skyndilegt rafmagnsleysi í dreifikerfi RARIK hafi valdið tjóninu 16. september 2021, en ekki um skerðingu á afhendingu rafmagns eða spennubreytingum sem RARIK beri ábyrgð á sem jafna megi við skerðingu á afhendingu rafmagns og því á ákvæði 8. tl. 3. mgr. 16. gr. raforkulaga nr. 65/2003 um hlutlæga bótaskyldu vegna langvarandi skerðingar ekki við.

Samkvæmt því sem kemur fram í málinu virðist ekki vera hægt að heimfæra tjónið til frávika utan viðmiða sem tilgreind eru í 11. gr. reglugerðar nr. 1048/2004 um gæði raforku. Í ljósi framangreinds telur Orkustofnun að RARIK sé ekki ábyrgt fyrir tjóni á tækjum og búnaði í viðkomandi sumarhúsi og ber fyrirtækinu því ekki að bæta það.

Ákvörðunarorð

Kröfu A og B um að RARIK sé bótaskyld vegna tjóns á hitakúti að Þ í landi S er hafnað.

Stjórnvaldsákvarðanir sem teknar eru af Orkustofnun á grundvelli raforkulaga og varða gjaldskrá eða starfsemi flutningsfyrirtækisins eða dreifiveitna sæta kæru til úrskurðarnefndar raforkumála sbr. 1. mgr. 30. gr. raforkulaga nr. 65/2003. Kæra til nefndarinnar skal vera skrifleg og skal hún borin fram innan 30 daga frá því að aðila var tilkynnt um ákvörðun.

Virðingarfyllst,
f.h. orkumálastjóra

Rán Jónsdóttir

Sigurður H. Magnússon

Afrit sent til: RARIK, Dvergshöfða 2, 110 Reykjavík